

Weill!

Konsertti ja miten se rakentui

Koulutusohjelma		Suuntautumisvaihtoehto
Musiikin koulutusohjelma		Musiikkipedagogi
Tekijä		
Tuuli-Eliisa Hamarila		
Työn nimi		
Weill!		
Työn laji	Aika	Sivumäärä
Opinnäytetyö	Toukokuu 2008	18 s + liitteet, cd
TIIVISTELMÄ		
<p>Opinnäytetyöni on dramatisoitu konsertti Kurt Weillin musiikista, sekä kirjallinen raportti. Työn kirjallinen osio käsittelee konsertin valmistusprosessia, taustatietoja säveltäjästä sekä hänen teoksistaan. Prosessissa kuvaan matkaa konsertti-idean syntymisestä eri työvaiheiden kautta valmiiksi esitykseksi, josta cd-taltiointi työn liitteenä.</p> <p>Opinnäytetyöni syntyi rakkaudesta Kurt Weillin musiikkiin ja halustani työstää siitä ohjattu, dramatisoitu kokonaisuus. Weillin laulut antavat mielestäni klassiselle laulajalle enemmän vapauksia sekä tulkintamahdollisuuksia kuin perinteinen klassinen musiikki. Halusin myös kasvaa oman konsertin mittoihin ja ottaa riskin, kehittyäkseni taiteilijana ja muusikkona oppiakseni tunnistamaan, arvioimaan ja taloudellistamaan työskentelytapojani.</p> <p>Konsertin materiaali on koottu säveltäjän teoksista tämän koko elinkaaren ajalta. Weillin elämän vaiheista ja tuotannosta kirjoittaessani olen käyttänyt Sandersin kirjoittamaa Weillin elämäkertaa, sekä Sellarin toimittamaa kirjaa keskusteluista Kurt Weillin teosten äärellä. Lisäksi apunani ovat olleet nettibiografia sekä kollegani Tuula Niirasen Weill -esitelmän muistiinpanot. Konserttimateriaalin olin rajannut 12 lauluun, jotka valitsin suuremmasta joukosta, sen perusteella, mitkä lauluista alkoivat istua ja tuntua omimmilta.</p> <p>Hienolla muusikkojen ja taiteilijoiden yhteistyöllä saatiin aikaiseksi onnistunut dramatisoitu konsertti, joka toi ihmisiä Weillin musiikin ääreen. Toivon, että musiikki sai myös uusia ihailijoita. Ammatillinen itsetuntemukseni ja itseluottamukseni syventyi ja koen prosessin myötä myös kasvaneeni muusikkona ja taiteilijana.</p>		
Teos/Esitys/Produktio		
Weill -konsertti 4.4. 2008, tallenne cd ja kirjallinen raportti		
Säilytyspaikka		
Stadia, Ruoholahti, kirjasto		
Avainsanat		
Weill, Prosessi, Dramatisointi		

Degree Programme in Classical Music		Degree Music pedagogue or Musician
Author Tuuli-Eliisa Hamarila		
Title Weill!		
Type of work final project	Date May 2008	Pages 18 + appendices
<p>ABSTRACT</p> <p>My final project consists of a performance of a dramatized concert of Kurt Weill's music and a written report. The written part of the thesis covers the process of producing the concert and provides background information on the composer and his works. The process describes the journey from the initial idea of the concert through the different work phases up to and including the performance itself. The appendix includes a CD of the concert.</p> <p>This performance grew out of my love for Weill's music and my desire to make a dramatized performance of some of his pieces. I found that Weill's songs give a classical singer more freedom and opportunity for personal interpretation than is possible in traditional classical music. I took on this work as a risk in order to challenge myself to develop as an artist and a musician as well as to learn to recognize and evaluate my working methods and make them more efficient.</p> <p>The concert material has been selected from the composer's work across the whole span of his life. While writing about Weill's life and his work, my main sources have been Sanders' biography and a book edited by Sellar containing discussions inspired by Weill's music. Other sources I used include Wikipedia (for biographical material) and my colleague Tuula Niiranen's notes from her presentation on Weill. The 12 songs I selected for the concert were chosen over time, based on my own feelings about them and on how well the songs suited my voice.</p> <p>The outcome of the project, made possible by the excellent cooperation of the participating artists and musicians, was a successful dramatized concert which brought people together to enjoy Weill's music. It is my hope that his music has gained some new admirers as a result. In addition I feel I have deepened my professional self-knowledge and confidence and have grown both as a musician and an artist.</p>		
Work / Performance / Project Weill – Concert 4th April 2008 +CD and written report		
Place of Storage Helsinki Polytechnic Stadia library/Ruoholahti		
Keywords Weill, Process, Dramatized		

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Kurt Weill 1900-1950.....	2
2.1 Kurt Weillin tyyli ja vaikutteet.....	2
2.1.1 <i>Weill ja Brecht</i>	2
2.1.2 <i>Pako Amerikkaan</i>	3
2.2 Weill ja Lotte Lenya.....	3
3 Kurt Weillin tuotantoa.....	5
3.1 Merkittävimmät oopperat.....	5
3.1.1 <i>Aufstieg und Fall der Stadt Mahagonny 1928</i>	5
3.1.2 <i>Dreigroschenoper 1928</i>	6
3.1.3 <i>Happy end 1929</i>	6
3.2. Broadway 1936-1950	7
3.3 Yksittäiset laulut	7
4 Prosessi.....	8
4.1 Kaiken alku	8
4.2. Konsertin työstäminen.....	8
4.2.1 <i>Apujoukot</i>	8
4.2.2 <i>Tekemisen vaiheet</i>	9
4.2.2 <i>Henkilöhahmon ja konsertin rakenteen luominen</i>	11
4.3 Reflektointia	12
4.3.1 <i>"Veteen heitettynä oppii uimaan"</i>	12
4.3.2 <i>Yhteistyö</i>	13
4.4 Tilanteessa syntyvät tekijät	14
4.4.1. <i>Tuntematontekijä</i>	14
4.4.2. <i>Yleisö</i>	14
4.4.3. <i>Jännittäminen</i>	14
5 Yhteenveto	16
Lähteet	18

1 Johdanto

Opinnäytetyönäni valmistin konsertin, jonka ohjelmiston sain itse valita. Työ antoi minulle mahdollisuuden työstää rakastamaani Kurt Weillin musiikkia ammattilaisen ohjauksessa ja valmistaa sitä konserttiin yhteistyössä pianistin kanssa.

Opiskelu ammattikorkeakoulussa on kiireistä ja opetettava ohjelmisto tarkasti määritelty. Laulajilla ei ole 1-2 vuoden mittaisen Lied-workshopin lisäksi juurikaan mahdollisuuksia tehdä kamarimusiikkia. Siksi koin, että opinnäytetyöni antoi myös oivallisen mahdollisuuden imponoivaan musiikilliseen yhteistyöhön.

Konsertin valmistelua kuvaavassa raportin osassa keskityn lähinnä kappaleiden tulkinnan taustoihin, niiden työstämisprosessiin sekä konsertin valmistamiseen ajatuksesta varsinaiseksi konsertiksi niin käytännön asioiden kuin taiteellisenkin toteutuksen kannalta. Saatteenksi ja informaatioksi kerron kirjallisessa osuudessani myös Kurt Weillin aikaisesta Berliinistä, hänen urakehityksestään sekä syistä, jotka johtivat hänen muuttoonsa Saksasta Amerikkaan. Sivuan hiukan Weillin henkilökohtaista elämää, Weillin ja Brechtin välistä yhteistyötä sekä sitä miten tämä yhteistyö vaikutti näyttämötaiteen kehitykseen.

Työ sisältää myös pohdintaa omasta tavastani työstää musiikkia ja konsertin valmistamisprosessin etenemisestä erilaisine lieveilmiöineen. Opinnäytetyö on pakottanut minut taiteilijana miettimään tapojani tarttua töihin ja opiskella uusia teoksia. Siksi olen prosessin aikana joutunut pohtimaan, miten voisin muokata omia työtapojani ja kehittää niitä itselleni paremmiksi ja vähemmän stressaaviksi.

Luvuissa 1-3 kerron taustatietoja säveltäjästä ja kappaleista. Luvusta neljä lähtien kerron konsertin valmistamisprosessista jälkipuinteineen. Työni liitteinä ovat konsertissa valkokankaalle heijastetut laulujen suomennokset sekä alkuperäiskieliset tekstit.

Käsiohjelmassa en kertonut Kurt Weillista, koska se ei mielestäni ollut olennaista konsertin kannalta. Valkokankaalle oli heijastettu ”Kurt Weill 1900-1950” informaatioksi säveltäjästä. Uteliaat kuulijat voivat lukea opinnäytetyöni ja saavat siten tarkemmin tietoa säveltäjästä ja hänen tuotannostaan.

2 Kurt Weill 1900-1950

1920-luvun kuvataiteessa johtavina tyyli-suuntina oli kubismi ja ekspressionismi. Elokuva-alan kuumia nimiä olivat mm. Lang, Sternberg ja Eisenstein, ja klassisen musiikin saralla mm. Berg, Stravinsky sekä Webern. Musiikki, elokuvataide, kuvataide ja kirjallisuus olivat usein poliittisesti värittyneitä ja yhteiskunnallisesti kantaaottavia.

1920-luvulla Berliini oli kulttuurin ja älymystön keskus. Berliini oli myös kaupunki, jossa kuohui poliittisesti. Ensimmäisen maailmansodan häviö jätyi saksalaisia ja aiheutti sisäpoliittisia jännitteitä oikeiston ja vasemmiston välillä. Inflaation aiheuttama lama ravisteli Saksaa 1920-luvun lopulla ja vaikka Berliini oli kosmopoliittinen ja liberaalinen kaupunki, sen moraali kärsi työn kannattamattomuudesta.

2.1 Kurt Weillin tyyli ja vaikutteet

Kurt Weillin varhaistuotantoa on sanottu niin sanotusti jälkiverdiläiseksi, jossa oli vaikutteita mm. Mahlerilta. Muita vaikutteita hän sai mm. opettajiltaan Hummerdinckiltä ja Busonilta, joista jälkimmäisen mestariluokalla Weill oli aina vuoteen 1923 saakka. Weillin varhaiset teokset olivat muoto- ja sävelkieleltään vielä kiinni romantiikanajan perinteessä, mutta Busonin myötä hänen sävellystensä muotokieli sai uudenlaisen persoonallisemman ja modernimman sävyn (Sanders 1980, 30-43).

2.1.1 Weill ja Brecht

Weillin kohtaaminen Bertold Brechtin kanssa vuonna 1927 avasi kokonaan uuden aikakauden säveltäjän tuotannossa. Heidän ensimmäinen yhteinen projektinsa oli laulunäytelmä *Mahagonny* (1927), joka myöhemmin laajennettiin oopperaksi *Aufstieg und Fall der Stadt Mahagonny* (*Mahagonin nousu ja tuho*). Yhteistyö jatkui ja sen seurauksena syntyivät mm. näyttämöteokset *Die Dreigroschenoper* (*Kerjäläisoppera*) vuonna 1928 sekä *Happy end* vuonna 1929. Kerjäläisoppera saavutti suosiota myös Saksan rajojen ulkopuolella ja Weillista tuli tunnettu muuallakin Euroopassa (Niiranen 2008, julkaisematon lähde).

Brechtin näkemys näyttämömusiikista oli, että musiikin tehtävä on palvella, tuoda esiin ja kuvailla tekstiä. Brechtin filosofiaan pohjaten Weill kehitti uuden sävellystyylin, jossa oli selkeä melodia, mutta harmonioiden käsittely oli vapaata. Tyyllillisesti samanlaisia piirteitä voi löytää myös esiklassismin ja barokin aikakaudelta. Sävelkielessä esiintyi myös yksinkertaisia jazz-harmonioita sekä -rytmejä. Melodioiden kauneus ja yksinkertaisuus loivat vastakohtan rankalle ja rumalle tekstille (Niiranen 2008).

Weillin ja Brechtin yhteistyötä kesti noin kolme vuotta. Brecht halusi tuoda yhä enemmän poliittisia näkökantoja julki näytelmissään orjuuttamalla musiikin poliittisen sanoman välineeksi. Weill ei kokenut voivansa alistaa musiikkiaan poliittiselle sanomalle ja niin heidän yhteistyönsä näyttämöteosten parissa päättyi vuonna 1930. Tämän jälkeen Weill sävelsi vielä Brechtin teksteihin joitain yksittäisiä lauluja. Der Silbersee vuonna 1933 oli viimeisiä Weillin saksaksi esitettyjä teoksia aina vuoteen 1945 asti (Niiranen 2008).

2.1.2 Pako Amerikkaan

Juutalaisena Weillin oli paettava Saksasta Hitlerin valtaan nousun myötä syksyllä 1935. Weill pakeni Amerikkaan, jossa hänen oli tuntemattomana säveltäjänä aluksi haasteellista löytää töitä. Weill tutki eri mahdollisuuksia myös teatterin saralla. Weill löysi Ryhmäteatterin, joka edesauttoi hänen pyrkimystään tehdä itseään tunnetuksi Amerikan teatterimaailmassa. Ensimmäinen musiikkinäytelmä *Johnny Johnson* vuonna 1936 sai laimean vastaanoton. Sen sijaan vuonna 1938 esitetystä *Knickerbocker holiday* –musikaalista nousi Weillin ensimmäinen Amerikan hitti *September song*. Muita teoksia olivat mm. *Railroads and Parade* (1938-1939), yhteistyössä Ira Gershwinin kanssa tehty *Lady in the dark* (1940), radiokantaatti *Ballad of Magna Carta* (1940), *One touch of Venus* (1943) sekä *Lost in the stars* (1949). Weillin viimeiseksi sävellykseksi jäi orkesterisäestyksen omaava laulusarja *Five songs for Huckleberry Finn* (1950). (Annala, Heikki 1979. Otavan Iso musiikkitietosanakirja 5, 582-583).

2.2 Weill ja Lotte Lenya

Näyttelijä-laulaja Lotte Lenyaan Weill tutustui teatteripiireissä vuonna 1924, ja he avioituivat pari vuotta myöhemmin. Lenyasta tuli sittemmin kuuluisa Weillin laulujen tulkitsija. Vaikkei Weill ollut kaikkein uskollisin aviomies, otti hän ilmeisen raskaasti Lotte Lenyan avioerohakemuksen, kun Lotte oli aloittanut suhteen laulaja Otto Pasettin kanssa vuonna 1933. Weill muutti vuonna 1933 Pariisiin, jossa hän sävelsi mm. hyvän vastaanoton saaneen teoksen *Sieben tod sünden* vuonna 1933. Lenya palasi Weillin luo Ranskaan vuonna 1934 ja he muuttivat vuonna 1935 Amerikkaan, jossa Weill ja Lenya uusivat vihkivalansa vuonna 1937. Weill sävelsi Lenyalle *Nannas-Liedin* (1939), josta tuli Lenyan lempikappale (Symonette 1982, iii). Vuonna 1935 Weill ja Brecht tapasivat usean vuoden jälkeen ja vuonna 1943 he alkoivat työstiä oopperaversiota mm. Brechtin näytelmästä *Setsuanin hyvä ihminen* (The Kurt Weill foundation for music).

Vuonna 1949 miehille tuli erimielisyyksiä, koska Brecht halusi päivittää Dreigroschenoperin tekstin ja Weill halusi selvyiden tekijänoikeuksista. Loppukesästä 1950 Weill sai

sydänkohtauksen ja hän kuoli muutamaa päivää myöhemmin sairaalassa. Lenya asui heidän yhteisessä asunnossaan kuolemaansa asti, vuoteen 1981 (The Kurt Weill foundation for music).

On mielenkiintoista, että Weill, joka aiemmin suorastaan halveksi Broadway-musiikkia muistettiin Amerikassa lähinnä Broadway-säveltäjänä. Ehkä siirtyminen Broadway-tyyliin oli pakon sanelemaa, mutta se oli myös irtiotto Saksasta ja natsismista. Weillilla oli monta ulottuvuutta persoonassaan. Hänellä oli kolme identiteettiä: saksalainen, juutalainen ja amerikkalainen. Weill sanoi, että hän joutui lähtemään natsien maasta, Saksasta, jolloin hän ei kokenut itseään enää saksalaiseksi (Sellar 2000, 74-90).

3 Kurt Weillin tuotantoa

Weill sävelsi vuosina 1920-1927 muutaman yksinäytöksisen oopperan ja lisäksi paljon instrumentaali- ja pienyhtyeiteoksia sekä yhden sinfonian.

3.1 Merkittävimmät oopperat

Tuotantonsa merkittävimmät oopperat ja klassiset lauluteoksensa Weill sävelsi vuosina 1927-1935, ennen pakenemistaan Amerikkaan.

3.1.1 Aufstieg und Fall der Stadt Mahagonny 1928

Weillin ja Brechtin kohdattua vuonna 1927 alkoi Mahagonnyn suunnittelu. Mahagonnystä tuli kolminäytöksinen ooppera, joka esitettiin suurelle yleisölle vasta vuonna 1930 (Hako 1993, 218).

Oopperan roolihenkilöt:

Leokadja Begbick (mezzosopraano)

Fatty (tenori)

Trinity Moses (baritoni)

Jenny Hill (sopraano)

Jimmy Mahoney (tenori)

Jack O'Brien (tenori)

Bill (baritoni)

Joe (basso)

Tobby Higgins (tenori)

Oopperassa kolme etsintäkuulutettua rikollista päättävät perustaa kaupungin, jossa voi tehdä mitä huvittaa, niin kauan kuin rahaa riittää. Mahagonny täyttyy pian uhkapelureista, prostituoiduista, kapakoista ja erilaisista hedonisteista. Jenny ja Alaskasta tullut Jimmy rakastuvat ja heistä tulee näytelmän päähenkilöitä. Rappio kukoistaa Mahagonnyssä, kunnes Jimmy velkaantuu. Jenny ei suostu auttamaan Jimmyä taloudellisesti, vaikka tätä rakastaakin, ja niin Jimmy tuomitaan kuolemaan Mahagonnyn oikeudessa. Jimmyn kuoltua epäjärjestys tuhoaa kaupungin. Kaupunki palaa asukkaiden marssies-
sa pois plakaatteja kantaen ja mieltään osoittaen (Hako 1993, 218-219).

3.1.2 *Dreigroschenoper* 1928

Die Dreigroschenoperin libretto oli alunperin John Grayn *Kerjäläisopperasta* vuodelta 1728. Bertold Brecht teki tekstistä uuden sovituksen vuonna 1928 ja Weill sävelsi siihen musiikin. Brecht itse piti teosta parhaana esimerkkinä luomastaan *eeppisestä teatterista*. Alkuperäisesityksessä orkesteri oli lavalla ja kappaleet nostettiin irrallisiksi numeroiksi (Niiranen 2008).

Oopperan roolihenkilöt:

Puukko-Mackie, Sohon jengijohtaja (tenori)

Jonathan Peachum kerjäläisten päällikkö (baritoni)

Rouva Peachum (altto)

Polly, Jonathan ja rouva Peachumin tytär (sopraano)

Tiger Brown, poliisipäällikkö (baritoni)

Lucy, poliisipäällikön tytär (sopraano)

Kapakka-Jenny, huora (sopraano)

Näytelmä kertoo liiketoimintaa harjoittavasta Pachumista, joka luovuttaa puolet liikevaihdostaan kerjäläisille, jotta nämä tulisivat toimeen. Pachumin tytär Polly on karannut rosvopäällikkö Puukko-Mackien kanssa ja he ovat avioituneet salaa. Pollyn vanhemmat uhkaavat antaa Mackien ilmi poliisille. Polly varoittaa häntä ja Mackie ehtii paeta ilotaloon. Jenny, ilotalon huora kavaltaa Mackien ja hänet vangitaan. Poliisipäällikön tytär, Lucy on mustasukkainen Mackien avioliitosta Pollyn kanssa, mutta suostuu kuitenkin auttamaan tämän pakoon. Pollyn isä vaatii poliisipäällikköä, joka on Mackien ystävä, pidättämään rosvon uudelleen. Jenny antaa poliisille taas vihjeen, Mackie otetaan kiinni ja tuomitaan hirtettäväksi. Mackie yrittää lahjoa vartijoita, mutta turhaan. Hän pyytää jäähyväiskäynnille tulleilta ystäviltaan anteeksi. Hirsipuulle kuljettaessa saapuu kuninkaallinen kirje, jossa Mackie armahdetaan. Polly ja Lucy ovat helpottuneita ja riemuissaan (Hako 1993, 217-218).

3.1.3 *Happy end* 1929

Oopperan roolihenkilöt:

Bill Cracker, gangstereiden johtaja (korkea baritoni)

Sam Worlitzer (baritoni)

Hanibal Jackson (baritoni)

Lilian Holiday (sopraano)

Lady in Grey, Billin heila (mezzosopraano)

Jane (mezzosopraano)

Ooppera tapahtumat sijoittuvat 1920-luvun Chicagoon. Pelastusarmeijan luutnantti Lilian ponnistelee urheasti yrittäessään käännättää gangstereita kaidalle polulle. Missi on edistyessä hän saa potkut Pelastusarmeijasta, koska hänen pelätään tulleen liian läheiseksi gangstereiden kanssa. Lilian on kuitenkin kaikkein suosituin työntekijä ja siksi Pelastusarmeijan on otettava hänet takaisin riveihinsä. Jouluaattona gangsterit ryöstävät pankin, mutta rahat katoavat. Rahat on ottanut Lady in Grey, joka uhkaa tappaa gangstereiden johtajan Billin tämän toheloitua ryöstön. Tässä vaiheessa Pelastusarmeija puuttuu peliin ja sarja yhteensattumia johtaa onnelliseen loppuun. Bill ja Lilian kihlautuvat, Lady in Grey löytää kauan kadonneen aviomiehensä ja rahat päätyvät poliisin käsiin. (The Kurt Weill foundation for music.)

3.2. Broadway 1936-1950

Kurt Weillin alku Broadway säveltäjänä ei ollut helppo. Käännekohtana pidetään yhteistyön alkamista Ira Gershwinin kanssa.

Weillin ensimmäinen menestynyt Broadway teos oli *Knickerbocker holiday* (1939), josta on peräisin mm. kappale *September song*. Teoksen *Lady in the Dark* Weill sävelsi vuonna 1940, josta kuuluisin kappale lienee *My ship*. Molemmat laulunäytelmät filmatisoitiin vuonna 1944. Musiikkinäytelmän *One Touch of Venus* Weill sävelsi vuonna 1943, ja se filmatisointiin samana vuonna. Tunnetuin laulu teoksesta lienee *Speak low*, jonka ovat levyttäneet yhdessä mm. Ella Fitzgerald ja Joe Pass vuonna 1983.

Weillin viimeiseksi teokseksi jäi vuonna 1949 sävelletty musikaali *Lost in the Stars*, jonka nimilaulun on levyttänyt mm. Frank Sinatra. Vuonna 1974 myös tästä teoksesta tehtiin filmatisointi. (Wikipedia, Kurt Weill.)

3.3 Yksittäiset laulut

Esittelen seuraavaksi konsertissani esitettävät yksittäiset laulut, jotka eivät ole mistään edellä esitellystä musiikkinäytelmästä. *Nanna's Lied* (1939), sanat Bertold Brecht, laulu on sävelletty Lotte Lenyalle. *Berlin im Licht* (1928), tähän lauluun Kurt Weill kirjoitti myös sanat. *Der Abschieds Brief* (1933), Erich Kästnerin tekstiin, *Je ne t'aime pas* (1934), jonka sanat ovat Maurice Magren, sekä *Youkali* tango Habanera (1935), johon on tekstin kirjoittanut Roger Fernay. (Symonette1982, iii,1, 13, 26, 30, 47.)

4 Prosessi

4.1 Kaiken alku

Keväällä 2007 minut pyydettiin esiintymään Berliiniin laulamaan Kurt Weillin lauluja. Olin laulanut jo vuotta aikaisemmin *Surabaya-Johnnyn* mutta Weillin muu tuotanto oli minulle jokseenkin tuntematonta. Otin haasteen kuitenkin vastaan ja konserttiin valmistautuessani rakastuin lopullisesti. Weillin musiikki antaa klassisellekin laulajalle mahdollisuuden sellaisiin tulkinnallisiin vapauksiin, mihin klassisen musiikin perus repertoarissa ei ole mahdollista, ja silti hänen musiikissaan voi käyttää klassista äänenmuodostusta.

Ilmat menivät hyvin oli ja meni, ja seuraavana aamuna marssin berliiniläiseen nuottikauppaan Charlottenburgissa ja ostin keikkapalkkiolla *Happy endin* sekä *Dreigroschenoperin* pianopartituurit. Tuona keväisen lämpimänä huhtikuun päivänä Berliinissä päätin tehdä opinnäytetyöni Kurt Weillin ihanista lauluista.

Weillin musiikkia kuulee usein tulkittavan ”teatterilaulumaisesti” ja julistavasti. Itse halusin tehdä kappaleet klassisella tekniikalla ja osoittaa, ettei laulun koskettavuus, kantavuus tai laulun sisäinen olemus kärsi. Lotte Lenya, Kurt Weillin vaimo Lotte Lenya sanoi, että vaikka Weillin tuotanto muuttui Amerikkaan muuton jälkeen lähinnä Broadway sävelmiksi, ihaili Weill hänen mukaansa klassista äänenmuodostusta kuitenkin kaikkein eniten. (Symonette, 1982, iii.)

”Knowing Weill’s enormoust concerns and intents better than anyone else, she (Lotte Lenya) realized that deep down he loved the classically trained operatic voice.” (Symonette 1982, iii).

4.2. Konsertin työstäminen

4.2.1 Apujoukot

Ohjaajaksi halusin ehdottomasti Heikki Pellisen, jolla on tuntemusta ja näkemystä Weillin musiikista. Aiemmasta kokemuksesta tiesin Heikin luovaksi ja innostavaksi ohjaajaksi, ja yhteistyön hedelmälliseksi hänen kanssaan.

Pianistin löytäminen oli hankalampaa, sillä halusin henkilön, joka osaa klassisen musiikin lisäksi soittaa myös jazzia ja improvisoida. Tähän keksin sattuman kautta Marko Puron, joka ilokseni suostui toimeen.

Tulin myös siihen tulokseen, että en halua pitää perinteistä konserttia, vaan tarjota yleisölle draamallisesti yhteen nivotun kokonaisuuden Weillin musiikista. Tarvitsin siis vielä ohjaajan apua kokonaisuuden aikaan saamiseksi.

Ollessani opiskelijavaihdossa Prahan musiikki-akatemiassa lukuvuoden 2006-2007 tutustuin Stadian Esittävänäiteen puolelta vaihto-opiskelijana olleeseen Rosa-Maria Perään. Hän lupasi laulutunteja vastaan toimia draamallisena neuvonantajana, ja tiimi oli siis koossa.

4.2.2 Tekemisen vaiheet

Ensimmäinen tehtävä oli löytää kaikille sopiva konserttipäivä ja kellon aika, huolehtia tilojen varauksista ja aloittaa uuden materiaalin opiskelu.

Minulla oli konsertista joitain selkeitä visioita, kuten miten haluan jonkun kappaleen tehdä. Muu oli sitten sumuista mössöä, joka pikkuhiljaa työstettäessä vähä vähältä selkiytyi ja kirkastui. Nuo kirkkaat kohdat motivoivat minua harjoittelemaan ja luotin siihen, että alta kuoriutuisi itseäni tyydyttävä taiteellinen kokonaisuus.

Olin kuunnellut Weillin lauluja eri artistien esittäminä, joten monet laulut olivat minulle entuudestaan tuttuja. Oli myös tiettyjä lauluja, jotka halusin ehdottomasti opetella niitä kuunneltuani ja esittää lopputyökonser tissani. Loput konserttiohjelman kappaleet valitsin minua miellyttäneen melodian tai minua koskettaneen sanoituksen perusteella. Kun esitettävä materiaali oli kartoitettu ja olin useamman kappaleen joukosta valinnut mieleisimmät laulut, oli aika aloittaa harjoittelu.

Opiskelumetodini oli kuunnella paljon eri esittäjien tulkintoja kappaleista oppiakseni musiikin ja kappaleen rakenteen. Kuuntelin mm. Annsophie von Otterin, Gisela Mayn ja Ute Lemperin tulkintoja. Kuunteleminen johdatti minut laulujen maailmaan ja harmonioihin ja jo ensi kuuntelukerralla saatoinkin miettiä: ”Tuon tekisin kyllä toisin, mutta miten?” Ja niin oma näkemys ja tulkinta alkoivat vähitellen kypsyä.

Laulun teksti oli myös hyvin tärkeä lähtökohta. Selvitin laulun taustoja ja kuvittelin itseni laulun maailmaan, mutta omien kontekstieni kautta. Näin lauluille rakentui sisäisesti koettu ja luotu tulkinta. Rakensin draamallisen juonen valitsemieni kappaleiden välille ja yhteyteen, eikä toisin päin, niin kuin näytelmässä, jossa laulut palvelevat tarinaa ja juonta.

Jotkut kappaleet herättivät pelkällä melodiakaaroksellaan voimakkaita tunteita, mutta saattoi myös olla, että kun kappale tuli tutuksi, emotio muuttui tai laimeni ja laulua pystyi tarkastelemaan objektiivisemmin. Jotkut kappaleet liittyivät johonkin tilanteeseen omassa elämässäni, laulun sanat saattoivat tuoda muistoja, yleensä haikeita, ja näin pistää liikkeelle paljon tunteita. Samalla sain siis ilmaista terapiaa. Kutsun tällaista tunteiden aukiolotilaa 'vereslihalla olemiseksi'. Koen, että tämä vereslihalla olo on minulle hyvä luova tila työstää ja kokea musiikkia syvästi.

Ohjelmiston opetteluun liittyi myös tekninen harjoittelu. Yleensä aloitin uuden laulu harjoittamisen hymisemällä melodiaa äng-äänteellä hengitykseen huomiota kiinnittäen, saadakseni kappaleen linjan yhtenäiseksi sävelkorkeus eroista huolimatta. Sen jälkeen harjoittelin melodiaa nii-äänteellä, pyrkien edelleen kiinnittämään huomiota hengitykseen ja eritoten soinnin vapauteen, sekä kurkun rentouteen. Laajensin sointia leveämmäksi toistamalla saman vielä leveää takavokaali a:ta käyttäen naa-äänteellä. Tämä harjoitus vaatii myös kropalta tarkempaa ja sitkeämpää elastisuutta, kuin nii-äänteellä harjoittaminen.

Luin laulujen sanoja erikseen ääntämistä harjoittaakseni. Varsinkin ranska, jota en ole varsinaisesti opiskellut, tuotti paljon töitä. Saksan kieli oli minulle tuttua ja luontevaa, ymmärrän ja puhun sitä melko sujuvasti - kiitos lukion A-saksan ja vaihto-oppilas kevään Pohjois-Saksassa.

Puhuin tekstejä eläytyen, sekä pelkästään motorisesti äänteitä harjoittaen. Pyrin kiinnittämään huomiota hengitykseen ja sanojen rytmitykseen sekä intensiteettiin. Joidenkin kappaleiden sanoja oli vaikeampi oppia ulkoa, esimerkiksi ranskankielisten laulujen tekstejä jouduin todella tankkaamaan. Koska olen havainnut auditiivisen oppimistavan itselleni tehokkaaksi, äänitin joidenkin laulujen sanat puhuttuina MP3-soittimeeni ja kuuntelin sitä mm. bussimatkoilla. Näin teksti vähitellen syöpyi mieleni uumeniin ja tekstin muistaminen automatisoitui.

Sitten yhdistin melodian ja sanat. Aluksi vain lauloin kappaleen pääosin läpi. Vähitellen pyrin tuomaan väriä ja sisältöä esiin, ja näin syntyi nyansseja ja sävy eroja. Kappaleet pyörivät päässäni jatkuvasti ja asiaa tuli prosessoitua niin bussissa istuessa, kuin lenkillä ollessa.

Kirjallisentyön osalta tärkeitä olivat keskustelut ohjaajan kanssa auttoivat kokonaisuuden hahmottamisessa ja avasivat uusia näkökulmia, mistä kirjoittaa.

Harjoituksissa Heikin ja Markon kanssa syntyi uusia lähestymistapoja lauluihin, sekä erilaisia näkökantoja ja tulkintoja lauluista. Jotkut kappaleet muuttuivat sävyltään yhteisten harjoitusten aikana ja saivat uuden, minulle omakohtaisemman sisällön. Pianistin kanssa harjoitusten yhteydessä käydyt keskustelut vahvistivat sisällöstä lähtöisin olevaa ilmaisua ja laulut saivat vähitellen toistaiseksi lopullisen muotonsa.

4.2.2 Henkilöhahmon ja konsertin rakenteen luominen

Heikin kanssa päätimme ensimmäisen, viimeisen ja viimeistä edeltävän kappaleen. Niin ensimmäisen kuin viimeisenkin kappaleen oli oltava vahva emootioltaan ja sanomaltaan. Viimeiseksi halusimme minulle läheisen ja tunnelmaltaan vahvan *Surabaya-Johnnyn* ja sitä edeltäväksi lauluksi valitsimme *My Shipin*. Laulujen tekstissä oli yhdistäviä tekijöitä kuten laivat ja vesi. Sävellajeilla ei ollut mitään osaa kappalejärjestyksen syntyyn, vain laulujen tunnelmilla ja sillä, miten tunnelmat seurasivat toisiaan loogisesti.

Rosa auttoi minua konsertin draamallisen rakenteen suunnittelussa. Loin henkilöhahmon, jolla oli menneisyys, ajatus tulevaisuudesta, ammatti ja kehityskaari. Henkilön nimesin Jennyksi ensimmäisen kappaleen *Seeräuber-Jenny* mukaan. Sitten tein mindmapin Jennyn vaiheista: miten ja minne hän oli joutunut, mitä oli tapahtunut ajan kuluessa ja mikä oli tilanne nyt? Jenny oli joutunut Johnnyn (*Surabaya-Johnny*) mukana johonkin kauas hantti hommiin, mutta hän päättää vielä näyttää kaikille pieni hullunkiihto silmissään (*Seeräuber-Jenny*).

Jennyllä on menneisyys ilotyttönä (*Nanas-Lied*) ja muiden tyttöjen kanssa tuli tapettua ilotalon madame Mama (*Alabama song*). Otettuaan hiukan whiskyä Jenny muistaa Billin Tanssisalongin Bilbaossa (*Bilbao song*) ja millaista silloin oli, ja hän muistelee myös romantisoidusti rakastamaansa Berliiniä (*Berlin im Licht*). Muistoissa on myös rakkautta ja lämpöä kaiken sen kovan ohella mitä Jenny on kokenut. Duetto Mackien (*Liebeslied*) kanssa on kaunis takauus onnellisiin hetkiin.

Realismi astuu kuitenkin sen jälkeen taas kuvaan ja Jenny muistaa tulleen hylätyksi ja olleensa taloudellisesti riippuvainen miehistä, mutta myös pärjänneensä aina omilla keinoillaan (*Abschiedsbrief*). Hylätyksi tuleminen tuo Jennyn mieleen erään toisen suuren rakkauden loppumisen ja tuskan. Seuraavan laulun aikana syntyy kuitenkin päätös jaksaa jatkaa ja nousta omille jaloilleen kaikesta huolimatta (*Je ne t'aime pas*).

Jenny unelmoi toiveikkaana, vaikka elämä ei ole ollut helppoa (*Youkali*), ja lopuksi Jenny palaa lapsuuden naiiveihin haaveisiin kauneudesta ja rakkaudesta (*My ship*), ja

uskoo tulevaan ja onnen mahdollisuuteen omana itsenään. Hän tietää pärjäävänsä yksin, eikä aio enää sietää huonoa kohtelua kenenkään miehen taholta. Viimeisenä hänen mieleensä palaa viiltävä muistuma (*Surabaya-Johnny*) siitä, miksi ja miten hän on päätynyt siihen paikkaan, työhön ja elämäntilanteeseen missä nyt on.

4.3 Reflektointia

4.3.1 *"Veteen heitettynä oppii uimaan"*

Tapani tehdä on idean synnyttyä ruveta töihin. Rupesin heti etsimään lauluja, järjestämään ohjaajaa ja pianistia. Alunperin konsertin piti olla jo tammikuussa 2008 mutta Stadian ensamblen harjoitusperiodi ja esitys osuivat myös tammikuulle. Tiesin, että molemmat yhtä aikaa olisivat minulle liikaa, sillä töissäkin piti käydä, joten siirsin konsertin huhtikuulle 2008. Ryhdyin selvittämään kaikille sopivaa konserttipäivää ja metsästäämään saliaikoja. Hiihtoloma meni kirjallista työtä kirjoittaessa ja lauluja suomentaessa. Huomasin maaliskuussa, että olin todella loman tarpeessa. Valittaa ei auttanut, vaan harjoittelua oli jatkettava täysipainoisesti, aikakin alkoi käydä vähiin. Sairastuin pääsiäiseksi, joka oli oikeastaan hyvä asia. Jouduin olemaan töistä poissa ja laulamatta viikon. Tein tuona aikana paljon ajatustyötä ja mentaaliharjoittelua, joka lienee ollut äärimäisen tärkeää juuri tuossa vaiheessa. Näyttämöharjoituksiin, joita oli kokonaiset kolme kappaletta, sain itseni jo onnekseni laulukuntoon.

Prosessin analysoiminen on paljastanut minulle, ettei tapani työstää ole välttämättä taloudellisin tai tehokkain, vaikka sillä olen tullut toistaiseksi toimeen. Arvioidessani työtapaani voin todeta sen olevan kuluttava ja hiukan liian stressaava. Stressi on toki myös hyvästä ja potkii minua eteenpäin, pakottaa minut ääri rajoilleni, laajentumaan ja kehittymään, ylittämään itseni.

Aikataulut olivat liian tiukkoja ja uuvuttavia kaiken positiivisen ohella. Tämä heijastui riittämättömyyden tunteena ja alakulona. Jouduin myös valmistamaan laulut yhtä poikkeusta lukuun ottamatta ilman lauluopettajani apua, sillä tunneilla meidän oli keskityttävä B-kurssi ohjelman harjoittamiseen. Teknisesti haluaisin vielä toteuttaa laulut korkeasoisemmin, mutta tein nyt käytettävissä olevilla resursseilla parhaani.

Tulevaisuudessa haluaisin oppia lisää suunnitelmallisuutta, tuntemaan oman kapasiteettini ja voimavarani vielä paremmin. Toivon, että voin seuraavalla kerralla työstää vastaavaa projektia koroilla pääoman sijaan. Tällä tarkoitan sitä, etten joutuisi niin paljon venyttelemään rajojani, vaan jotkut alueet voisivat mennä varman päälle ja rennommin. Sittenhän olenkin virallisesti laulun ammattilainen. En usko, että huippusuori-

tuksiin voi päästä ilman epävarmuuden, riittämättömyyden ja kivun tuntemuksia. Uskon, että siihen tarvitaan kovaa harjoittelua ja ennen kaikkea uskoa lopputulokseen, sekä lujaa tahtoa sen saavuttamiseksi.

Uskon, että työtavat ovat opitun lisäksi myös persoonakohtaisia ja hallittuja, organisoitu kaaos sopii kuvaamaan persoonaani hyvin. Hyvänä puolena tässä ”*veteen heittämis-metodissa*” ovat mm. tuoreus, riskinotto, luotto itseensä taiteilijana. Tämä myös kehittää itsessä sitä mihin luottaa ja uskoa. Ottaessaan suuren haasteen vastaan joutuu priorisoimaan ja sanomaan ei. Sitä ei voi koskaan harjoitella tarpeeksi.

4.3.2 Yhteistyö

Yhteistyö muiden muusikoiden kanssa on ehdottomasti projektin parasta antia. Vuorovaikutus kasvattaa, kehittää, haastaa, nostaa siiville ja antoi ainakin minulle itseluottamusta taiteilijana ja laulajana. Työstäminen pianistin kanssa oli suurelta osin musiikista lähtevää muotoihin, nyansseihin ja agogiikkaan liittyvää keskustelua ja musisointia. Ideoita tuli puolin ja toisin ja sitten koitettiin, mikä vaihtoehtoista toimi parhaiten ja tyydytti molempia. Oli mahtavaa saada treenata monipuolisen ammattipianistin kanssa, joka oli ennakkoluuloton, avoin erilaisille näkökulmille ja aktiivinen myös itse tuomaan ilmi näkemyksiään ja ideoitaan. Tällaisesta yhteistyöstä todella nautin.

Heikin ohjauksessa pianistini Marko oli taustalla myötälevänä ja minä pyrin luomaan lauluun erilaisia sävyjä ja tunnetiloja Heikin ohjeiden mukaan. Ohjaajan kanssa oli paljon saman suuntaisia näkemyksiä ja minun on ollut helppo samastua hänen tarjoamiinsa ideoihin. Minulta olisi mennyt kauan aikaa jos olisin joutunut yksin tekemään sen työn, mitä ohjaajani Heikin kanssa teimme. Pelkän idean keksimisen voisi olla tavoittamattomissa, mutta vuorovaikutuksessa työstäminen helpottaa karaktäärin löytämistä. Useimmiten laulun syvin olemus aukesi heti ja kappale sai sisältönsä ja värinsä nopeasti. Välillä joku tarjottu tausta kertomus tai tunnelma ei tunnu minusta omalta ja se pakotti minut hakemaan jotain muuta, omempaa tekstin taakse, kuten kappaleessa *Je ne t'aime pas*. Rakastanko vielä häntä, jolle laulan, onko läsnä joku konkreettinen ihminen vai vain muisto? Teeskentelenkö vain, että en enää rakasta vai olenko oikeasti lakannut rakastamasta? Miksi en enää rakasta? Onko hän lähtenyt jonkun mukaan, kenen, vai olenko minä lähtenyt, miksi?

Ohjauksessa tuntui, että minulta vaadittiin paljon hyvässä mielessä, ja myös että ymmärrän ja pystyn toteuttamaan ja välittämään tarinaa. Siitä tuli todella innostunut ja luova olo ja halu tehdä niin hyvä konsertti, kun ajan, rahan ja taitojen puitteissa oli mahdollista.

Tavallaan ainakin minun kohdallani kaikkiin produktioihin on kuulunut matkan varrella pieni epäily ja epäusko produktion valmistumisesta ja asioiden kypsymisestä ajallaan. Pidän haasteista, enkä pelkää heittäytyä tyhjän päälle uuden edessä. On faktisia asioita, jotka varmasti ovat ja niihin perustaen hyppy uuteen ei pelota. On tämän hetkinen laulutaito, tekniikka, taitteellisia visioita ja halu ilmasta ja tehdä itselleen rakasta musiikkia. Ja ennen kaikkea on ihmisiä, jotka ovat lupautuneet sitoutumaan produktion ja auttamaan matkalla visiosta konkretiaksi.

4.4 Tilanteessa syntyvät tekijät

4.4.1. Tuntematontekijä

Tuntemattomalla tekijällä tarkoitan kaikkia niitä asioita, joita ei voi hallita tai ennustaa. Jännittääkö minua paljon, onko kroppa passiivinen tai jäykkä, tai mikä on mieliala konsertti päivänä? Esimerkiksi. esityksessä nappasin lasin käteeni niin vauhdikkaasti, että naamallani lensi vettä. Tämä häiritsi minua ja energiaa kului, kun mietin milloin, missä ja miten saan sen huomaamattomasti pyyhkäistyä pois. Lavalla vallitsee myös kaksois- oleminen. On tavallaan läsnä ulkopuolisena, miettii seuraavia toimintoja, ehkä laulun sanoja tai asemia lavalla, ja toisaalta on syvällä tulkinnassa. Joskus nämä objektiivinen ja subjektiivinen oleminen sulautuvat yhdeksi ja tuota tilaa nimitetään *flowksi*. Flow -nimitys on aina kuulunut sanavarstooni, olen kuullut siitä jo lapsena baletissa, vanhempieni puheissa jne. Flow on täydellistä läsnäoloa hetkessä ja se tuntuu ainakin esiintyjästä todella hyvältä, luovalta ja tavoittelemisen arvoiselta tilalta.

4.4.2. Yleisö

Uskon, että jokainen artisti tarvitsee yleisön, ainakin minä tarvitsen. Nautin, suorastaan rakastan esiintymistä. Tavoitteeni on saada yleisö eläytymään ja tuntemaan ja jos siinä onnistun, olen onnistunut. Konsertin ohjelma on musiikkia, joka on minulle tärkeää ja rakasta ja haluan jakaa saman kokemuksen, samat tunnetilat ja maisemat yleisön kanssa. Jokainen kokee musiikin ja tarinan toki omista konteksteistaan ja liikuttuu, riemastuu tai vihastuu niistä käsin, ja näin tulee ollakin. Niin monta erilaista tunnetta, ajatusta ja tarinaa yleisön mielissä ja sydämissä yhdestä laulusta. Fantastista!

4.4.3. Jännittäminen

Totta kai jännitän, olen aina jännittänyt. Konsertti päivänä taas kirosin mihin liemeen olen itseni saattanut, ja minkä ihmeen takia. Mutta kun olen lavalla ja pääsen laulamaan, kaikkooa jännitys vähitellen ja tilalle tulee monia tunteita ja nautinto. Nautinto

siitä, että saa esiintyä, kertoa tarinoita, välittää ja laulaa musiikkia, joka on itselleen rakasta. Minua jännitti koko konsertti päivän ajan, ja ennen esityksen alkua verhon takana seistessäni tunsin jännityksen edelleen. Mutta kun astuin lavalle ja aloitin ensimmäisen laulun, jännitys jäi taustalle ja keskityin laulujen sisältöihin ja liikkumiseen lavalla.

5 Yhteenveto

Konserttipäivänä olin tietysti melko hermona ja sadattelin, miten olin taas itseni saattanut tällaiseen tilanteeseen. Kauhistutti mennä esittämään suurta ohjelmaa yksin, eikä äänikään ollut ihan parhaassa kunnossa. Onneksi halu esittää oli pelkoa suurempi ja pääsin paniikin yli. Harjoituksia salissa oli ollut vain muutama ja kokonaisuus oli saanut esitettävän muotonsa vasta paripäivää ennen konserttia.

Verhon takana odotellessani kuulin katsomosta kantautuvista äänistä, että väkeä oli paljon enemmän, kuin olin odottanut. Ihanaa ja kamalaa yhtä aikaa. Onneksi oli Marko, pianisti, joten en sittenkään ollut aivan yksin iltaa tekemässä. En päässyt Flowhun mutta kaikki meni suunnilleen niin, kuin oli suunniteltu. Nautin esiintymisestä ja ääni toimi.

Urakka oli iso mutta ihana! Iltaopetustöiden ja koulun loppurutistuksen ohella tällaisen projektin toteutus oli tiukkaa ja vaati äärimmäistä organisointia ja keskittymistä. Välillä meinasi usko loppua, mutta aina joku tiimistä ojensi silloin oljenkorren johon tarttua ja uskoin taas, että hyvä tulee. Rosa auttoi minua pakottamalla minut itse ohjeidensa mukaan suunnittelemaan ja kehittelemään kokonaisuutta. Hän ohjasi myös liikkumistani lavalla ja karsi pois turhia eleitä ja toimintoja. Heikki ohjasi musiikillista ilmaisuani, ideoi ja ohjasi tapahtumia näyttämöllä, sekä sai minut näkemään niin olennaisen, kuin turhan ja tarpeettomankin. Marko oli tärkeä ja todella ammattitaitoinen musiikillinen kumppani, jonka kanssa oli ilo musisoida ja toteuttaa produktio. Suuri kiitos heille kaikille!

Aloitin konsertin valmistamisen lähes päivälleen vuosi siitä, kuin kirjoitan tätä pohdintaa. Toki harjoittelussa oli pitkiäkin taukoja, mutta ajatukset ja osa kappaleista muhi kokoajan mielessäni. Alkuperäinen idea säilyi ja sai joitain uusia piirteitä, ja jotain karisi pois matkanvarrella. Harjoittelu keskittyi lähinnä viime kevääseen, joulun alusaikaan ja tämän vuoden helmi-maaliskuuhun.

Tiimi varmistui loppu syksystä 2007, ja kunnolla pääsimme harjoittelemaan yhdessä vasta helmikuun 2008 puolen välin paikkeilla. Konsertti saatiin kasaan dramatisointineen, vaikka aika uhkasi loppua ja kaikki sairastivat kevätflunssaansa eriaikoihin. Olen todella tyytyväinen konserttiin näin jälkikäteen. Aluksi, heti konsertin jälkeen oli vain tyhjä uupunut olo, eikä osannut olla tyytyväinen tai onnellinen. Kävimme syömässä mutta ei ollut yhtään juhlimistunnelmaa ja harmittelin joitain lauluteknisiä epätasaisuuksia ja unohtuneita tai väärä sanoja. Onneksi isäni oli videoinut konsertin ja katsoin konserttivideon esityksen jälkeisenä viikonloppuna. Vaikka tulinkin siihen tulokseen, että käsivarret näyttävät kamalilta ja 'allit' on saatava ikeen alle, olin myös iloisesti yllät-

tynyt: ” Toihan on aika hyvä! ”. Siitä lähti pikkuhiljaa tyytyväisyys ja ilo valtaamaan mieltä.

Kun sain pari päivää vain levätä, rentoutua ja käydä lenkillä pitkästä ajasta, uskalsin olla tyytyväinen lopputulokseen. Rupesin janoamaan uutta keikkaa, jossa voisin tehdä jotkin asiat vielä paremmin ja keskittyneemmin.

Lähteet

Annala, H. 1979. Iso musiikkietosanakirja 5. Keuruu: Otava.

Eveden, M, Ferran, P. W., Kowalke, K. H., Kuhnt, C., Levitz, T., Ringer, A., Rogoff, G., Schebera, J. 2000. Keskusteluja Kurt Weillista. Teoksessa Tom Sellar (ed.). Theater, 100 years of Kurt Weill. Yale: Yale School of Drama/ Yale repertory Theatre 76-104.

Hako, P. 1993. Säveltaiteen maailma 4. Porvoo: WSOY

Sanders, R. 1980. The Days Grow Short Kurt Weill. New York: Proscenium Publishers.

Symonette, L. 1982 The Unknown Kurt Weill, A Collection of 14 Songs by Kurt Weill Middleton: Music Library Association.

The Kurt Weill foundation for music. n.d. <http://www.kwf.org/pages/kw/kwbio.html> Luettu 17.2. 2008

The Kurt Weill foundation for music. n.d. <http://www.kwf.org/pages/kw/genre/title.html> Luettu 18.2. 2008

The Kurt Weill foundation for music. n.d. <http://www.kwf.org/pages/kw/kwchron.html> Luettu 1.3. 2008

The Kurt Weill foundation for music. n.d. <http://www.kwf.org/pages/works/h6main.html> Luettu 1.3. 2008

Wikipedia, Kurt Weill. n.d. http://en.wikipedia.org/wiki/Kurt_Weill#Works_1936-1950

Äänitteet:

Annsophie von Otter: Speak low. Gardiner

Teresa Stratas: Stratas sings Weill. Nonesucht records

Gisela May: Brecht - Weill songs. Capriccio

Tuuli-Eliisa Hamarila aloitti musiikinohjaajaopinnot PIRAMK:issa pääaineenaan alttoviulu Michail Slobodjanjukin johdolla ja valmistui maaliskuussa 2003 musiikkipedagogiksi, musiikinohjaajaksi pääaineenaan laulu. Syksystä 2000 lähtien opiskellut Jyväskylän ammattikorkeakoulussa laulua Hannele Valtasaaren johdolla ja syksystä 2003 alkaen Ulla Raiskion johdolla. Siirtynyt jatkamaan laulupedagogiopintojaan Helsingin ammattikorkeakouluun Stadiaan syksyllä 2004.

Lukuvuoden 2006–2007 opiskeli Prahan musiikkiakatemiassa opettajanaan Magdalena Hajossyova. Syksystä 2007 opettajanaan Pirkko Törnqvist-Paakkanen. Opiskellut liedin tulkintaa mm. Colin Hansenin, Sampsa Konttisen ja Heikki Pellisen johdolla. Opintojaan hän on täydentänyt Tom Krausen, Marjut Hannulan, Valborg Steffensenin sekä Thomas Steinhöfelin kursseilla.

Kuulunut Tampereen Oopperan Kuoroon vuodesta 1999 ja kuulunut Savonlinnan Oopperajuhlakuoroon 2001–2006.

Ruthin rooli Gilbert&Sullivanin oopperassa *“The pirates of Penzance”* syksyllä 2003 Jyväskylän AMK:ssa, *Emännän* rooli Ilmari Hannikaisen laulunäytelmässä *“Talkootanssit”* keväällä 2004 Jyväskylän AMK. Syksyllä 2005 Stadian ensamblessa *Hannun* rooli Humperdinckin oopperassa *“Hannu ja kerttu”*. Keväällä 2006 Stadiassa *Tabarcon* rooli Händelin oopperassa *“Almira”*. Keväällä 2008 *Dame Dolefullin* rooli E. Penhorwoodin oopperassa *“Too many sopranos”*.

Opettaa laulua aikuis- ja työväenopistossa, sekä musiikkiopistossa pääkaupunkiseudulla.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun edustajana Pentti Koskimies Lied-kilpailun kansainvälisessä sarjassa 2003.

Marko Puro on opiskellut Sibelius-Akatemiassa musiikinteoriaa, sävellystä (opettajina Kalevi Aho, Anders Eliasson ja Erkki Jokinen) ja pianonsoittoa (opettajina Sirkka Penttilä-Gansauge ja Margit Rahkonen). Musiikin maisterin tutkinto vuonna 2006.

Puro on toiminut Suomen Kansallisteatterissa vuodesta 1995 vuoteen 2005 vierai-

levana kapellimestarina, säveltäjänä, sovittajana ja muusikkona; työesimerkeinä mm. Brechtin ja Weillin *Kolmen pennin oopperan* sovitus ja johto, Lindgrenin ja Riedelin *Peppi Pitkätossun* sovitus ja johto, musiikin sävellys ja johto Millnen *Nalle Puhin*, Kurenniemen *Oli ennen Onnimanniin*, Juha Variksen *Opera con senzaan* ja Molièren *Porvari aatelmiehenä* -näytelmään

Vieraillut Svenska Teaternissa muusikkona, harjoituspianistina ja varakapellimestarina vuosina 1997–1999.

Instrumentit: piano ja kosketinsoittimet, laulu (baritoni ja kontratenori), harmonikka (pianohanuri, kaksrvinen ja bandoneon) ja sarja rytmilyömäsoittimia.

-opettanut syksystä 2000 alkaen Helsingin ammattikorkeakoulussa vapaata säestystä ja improvisaatiota, pianonsoittoa, partituurinsoittoa ja sovitusta sekä toiminut opin-
näytetöiden ohjaajana ja valokuvaajana.

Heikki Pellinen opiskeli Sibelius-Akatemiassa professori Liisa Pohjolan johdolla vuodesta 1986 vuoteen 1993, jolloin hän valmistui musiikin maisteriksi. Hän jatkoi opintojaan 1993–96 Karlsruhen musiikkikorkeakoulussa erikoistumisalanaan lied (lied-diplomi 1996).

Pellinen on sooloresitaalien lisäksi esiintynyt kamarimuusikkona, liedpianistina ja orkesterin solistina kotimaan lisäksi Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Saksassa ja Yhdysvalloissa.

Hän toimii nykyisin pianonsoiton ja liedin opettajana Helsingin Konservatoriossa sekä Helsingin ammatti-korkeakoulu Stadiassa ja on opettanut liedmusiikkia myös Keski-Pohjanmaan Konservatoriossa vuodesta 1998 lähtien.

Rosa-Maria Perä on tuore teatteri-ilmaisen ohjaaja AMK Stadiasta. Hänellä on monipuolista kokemusta eri teatteritöistä ohjaamisesta väliaikakahvitukseen. Hänen aikaisempia konserttiohjauksia ovat Minna-Liisa Tammelan lopputyö Stadian Pop/Jazz koulutusohjelmasta (2005) ja Here comes the sun Pohjois-Helsingin musiikkiopiston kevätkonsertti. Tällä hetkellä Rosa-Maria toimii Kom-teatterissa yleisötyöntekijänä.

SEERÄUBER JENNY

Brecht/Weill (Die Dreigroschenoper
1928, Jenny)

NANNA'S LIED

Brecht/Weill (1939)

ALABAMA-SONG

Brecht/Weill (Aufstieg und Fall der
Stadt Mahagonny 1930)

BILBAO-SONG

Brecht/Weill (Happy end 1929, Bill)

BERLIN IM LICHT

Weill/Weill 1928

LIEBESLIED

Weill/Brecht (Die Dreigroschenoper
1928, Polly & Macheath)

DER ABSCHIEDSBRIEF

Erich Kästner/Weill (1933)

JE NE T'AIME PAS

Maurce Magre/Weill (1934)

YOUKALI

Roger Fernay/Weill (1935)

MY SHIP

Ira Gershwin/Weill (Lady in the Dark
1940)

SURABAYA-JOHNNY

Brecht/Weill (Happy end 1929, Lilian)

Erityiskiitokset

*Marko Purolle & Heikki Pelliselle
inspiroivasta musiikillisesta
yhteistyöstä*

*ja lämmin Kiitos
omille tukijoukoille!*

SEERÄUBER JENNY

Brecht/Weill (Die Dreigroschenoper 1928, Jenny)

Meine Herren, heute sehen Sie mich Gläser
abwaschen
Und ich mache das Bett für jeden.
Und Sie geben mir einen Penny und ich
bedanke mich schnell
Und Sie sehen meine Lumpen und dies
lumpige Hotel
Und Sie wissen nicht, mit wem Sie reden.
Aber eines Abends wird ein Geschrei sein
am Hafen
Und man fragt: Was ist das für ein
Geschrei?
Und man wird mich lächeln sehn bei
meinen Gläsern
Und man sagt: Was lächelt die dabei?

Und ein Schiff mit acht Segeln
Und mit fünfzig Kanonen
Wird liegen am Kai.

Man sagt: Geh, wisch deine Gläser, mein
Kind
Und man reicht mir den Penny hin.
Und der Penny wird genommen, und das
Bett wird gemacht!
(Es wird keiner mehr drin schlafen in dieser
Nacht.)
Und sie wissen immer noch nicht, wer ich
bin.
Aber eines Abends wird ein Getös sein am
Hafen
Und man fragt: Was ist das für ein Getös?
Und man wird mich stehen sehen hinterm
Fenster
Und man sagt: Was lächelt die so böse?
Und das Schiff mit acht Segeln
Und mit fünfzig Kanonen
Wird beschossen die Stadt.

Und es werden kommen hundert gen Mittag
an Land
Und werden in den Schatten treten
Und fangen einen jeglichen aus jeglicher
Tür
Und legen ihn in Ketten und bringen vor mir
Und fragen: Welchen sollen wir töten?
Und an diesem Mittag wird es still sein am
Hafen
Wenn man fragt, wer wohl sterben muss.
Und dann werden Sie mich sagen hören:
Alle!
Und wenn dann der Kopf fällt, sag ich:
Hoppla!

Und das Schiff mit acht Segeln
Und mit fünfzig Kanonen
Wird entschwinden mit mir.

Merirosvo-Jenny

Hyvät herrat tänään näette minut
tiskaamassa laseja ja sijaan vuoteen
jokaiselle
ja annatte minulle pennin ja minä kiitän
nopeasti
ja näette minun rättini tässä rähjäisessä
hotellissa
ettekä tiedä kenen kanssa puhutte.

Mutta eräänä iltana kuuluu huutoa
satamasta ja kysytään
”mikä ihmeen kirkuna tuo on?”
Ja minut nähdään nauravan lasieni luona,
ja sanotaan: ”Mitäs tuo tuolla nauraa?”

Ja Laiva, jossa kahdeksan purjetta ja
viisikymmentä kanuunaa, seilaa Kaissa.

Sanovat ”pesehän lasisi lapsoseni”
ja minulle ojennetaan pennejä, ne otetaan
vastaan
ja vuode sijataan, kukaan ei siinä nuku tänä
yönä
eivätkä he vielääkään tiedä kuka minä olen.

Mutta eräänä iltana kuuluu tömäys
satamasta
ja kysytään: ” Mikäs töminä tuo oikein on”
ja minut nähdään seisomassa ikkunassani
ja sanotaan: ” Mitä tuo nauraa noin
pahankurisesti?”

Ja se laiva, jossa kahdeksan purjetta ja
viisikymmentä kanuunaa, ampuu
kaupunkia.

Ja maihin nousee satapäinen joukko
keskipäivällä
ja ne astuvat varjoissa. Ja vangitsevat
jokaiselta ovelta jokaisen,
ja laittavat ketjuihin ja tuovat minulle
ja kysyvät: ”Kenet tapamme?”
Ja tänä keskipäivänä on satamassa
hiljaista,
kun kysytään kenet tapetaan.
ja he kuulevat minun vastaavan: ”Kaikki!”
Ja kun pää sitten putoaa, sanon ”hopla!”

Ja se laiva, jossa kahdeksan purjetta ja
viisikymmentä kanuunaa katoaa minut
mukanaan.

NANNA'S LIED

Brecht/Weill (1939)

Meine Herren, mit siebzehn Jahren
Kam ich auf den Liebesmarkt
Und ich habe viel erfahren.
Böses gab es viel
Doch das war das Spiel
Aber manches hab' ich doch verargt.

(Schließlich bin ich ja auch ein Mensch.)

Gott sei Dank geht alles schnell vorüber
Auch die Liebe und der Kummer sogar.
Wo sind die Tränen von gestern abend?
Wo ist die Schnee vom vergangenen Jahr?

Freilich geht man mit den Jahren
Leichter auf den Liebesmarkt
Und umarmt sie dort in Scharen.
Aber das Gefühl
Wird erstaunlich kühl
Wenn man damit allzuwenig kargt.
(Schließlich geht ja jeder Vorrat zu Ende.)

Gott sei dank geht alles schnell vorüber,
usw.

Und auch wenn man gut das Handeln
Lernte auf der Liebesmess':
Lust in Kleingeld zu verwandeln
Ist doch niemals leicht.
Nun, es wird erreicht.
Doch man wird auch älter unterdes.
(Schließlich bleibt man ja nicht immer
siebzehn.)

Gott sei dank geht alles schnell vorüber,
usw.

Nannan laulu

Hyvät herrat, seitsemäntoistavuotiaana
tulin rakkauden markkinoille
ja olen kokenut paljon.
Ilkeitä riitti paljon, toki se oli pelin henki.
Mutta jotkut toki pahastutin.
(loppujen lopuksi minäkin olen ihminen.)

Luojan kiitos kaikki menee nopeasti ohi
niin rakkaus kuin huoletkin.
Missä ovat eilisen kyyneleet?
Missä on menneen talven lumi?

Vuosien mittaam sitä menee
helpommin rakkauden markkinoille
ja siellä syleilevät laumoittain
mutta se tunne on hämmästyttävän kylmä
kun sillä vaatii aivan liian vähän.
(Jokainen varasto tyhjenee aikanaan)

Luojan kiitos.....

Ja kun tekee hyvin kauppaa
samalla oppii rakkauden lain
Nautinnon vaihtaminen pikkurahaan
ei tule koskaan helpoksi.
Ja vaikka menestyisi, sitä vanhenee siitä
huolimatta
(Lopulta sitä ei ole ikuisesti
seitsemäntoistavuotias)

ALABAMA-SONG

Brecht/Weill (Aufstieg und Fall der Stadt
Mahagonny 1930)

Oh, show us the way
To the next whisky bar
Oh, don't ask why
Oh, don't ask why

Show us the way
To the next whisky bar
Oh, don't ask why
Oh, don't ask why

For if we don't find
The next whisky bar
I tell you we must die
I tell you we must die
I tell you, I tell you
I tell you we must die

Oh, moon of Alabama
We now must say goodbye
We've lost our good old mama
And must have whisky, oh, you know why

Oh, moon of Alabama
We now must say goodbye
We've lost our good old mama
And must have whisky, oh, you know why

Oh, show us the way
To the next pretty boy
Oh, don't ask why
Oh, don't ask why

Show me the way
To the next pretty boy
Oh, don't ask why
Oh, don't ask why

For if we don't find
The next pretty boy
I tell you we must die
I tell you, I tell you
I tell you we must die

Oh, moon of Alabama
We now must say goodbye
We've lost our good old mama
And must have whisky, oh, you know why

Alabama laulu

Oh, näytä meille tie
lähimpään Whisky-baariin
älä kysy miksi.
Sillä meidän pitää löytää lähin Whisky-
baari,
sillä jos emme löydä lähintä Whisky-baaria
kerron sinulle, meidän on kuoltava.

Oh! Alabaman kuu meidän täytyy nyt
hyvästellä
menetimme hyvän, vanhan Mamamme
ja täytyy saada whiskyä, tiedät kyllä miksi.

Oh, vie meidät lähimmän
kauniin pojan luo, älä kysy miksi
Sillä meidän pitää löytää lähin kaunis poika,
sillä jos emme löydä lähintä kaunista poikaa
kerron sinulle, meidän on kuoltava

Oh! Alabaman kuu meidän täytyy nyt
hyvästellä
menetimme hyvän, vanhan Mamamme
ja täytyy löytää poikia, tiedät kyllä miksi.

BILBAO-SONG
Brecht/Weill (Happy end 1929, Bill)

Bills Ballhaus in Bilbao...
War das schönste auf den ganzen
Kontinent.
Dort gab's für einen Dollar Krach und
Wonne
Und was die Welt ihr Eigen nennt.
Aber wenn sie da ereingekommen wären
Ich weiß nicht ob ihnen so was grad gefällt.
Ach!
Brandylachen waren wo man saß,
auf dem Tanzboden wuchs das Gras
Und der rote Mond schien durch das Dach
'ne Musik gab's da, da wurde was geboten
für sein Geld!
Joe, mach die Musik von damals nach.

Alter Bilbaomond
Wo noch die Liebe lohnt –
's ist doll mit dem Text!
Lang, lang ist's her!
Ich weiß ja nicht, ob Ihnen so was grad
gefällt, doch
Es war das Schönste
Auf der Welt.

Bills Ballhaus in Bilbao
An 'nem Tag gen Ende Mai im Jahre acht
Da kamen vier aus Frisco mit 'nem
Geldsack
Die haben damals mit uns was gemacht.
Aber wenn Sie da dabeigewesen wären
Ich weiß nicht, ob Ihnen so was grad gefällt.
Ach!
Brandylachen waren, wo man saß
Auf dem Tanzboden wuchs das Gras
Und der rote Mond schien durch das Dach
Und vier Herren konnten Sie mit ihren
Brownings schießen hören.
Sind Sie 'n Held?
Na, dann machen Sie's mal nach! Na?

Alter Bilbaomond
Wo noch die Liebe lohnt –
Ich kann den Text nicht mehr

's ist schon zu lange her –
Ich weiß ja nicht, ob Ihnen so was grad
gefällt, doch
Es war das Schönste
Auf der Welt.

Bills Ballhaus in Bilbao
Heute ist es renoviert - so auf dezent
Mit Palme und mit Eiscreme ganz
gewöhnlich
Wie ein anderes Etablissement.
Aber wenn Sie jetzt hereingesegelt kämen
's ist ja möglich, daß es Ihnen so gefällt.
Spaß!
Auf dem Tanzboden wächst kein Gras
Und der Brandy ist auch nicht mehr das.
Und der rote Mond ist abbestellt.
'ne Musik machen sie, da kann man sich
nur schämen
für sein Geld!
Joe, mach die Musik von damals nach.

Alter Bilbaomond
Das hab ich oft betont
Ich hab sie nie geschont –
Na, das ist ja der Text –
Verzeihung, 's ist zu lange her....
Alter Bilbaomond
Ich weiß ja nicht, ob Ihnen so was grad
gefällt, doch
Es war das Schönste
Auf der Welt.
Es ist zu lange her....

Bilbao- laulu

Billin tanssisali Bilbaossa oli paras koko
maanosassa
dollarilla oli tarjolla hupia ja hulinaa
jota maailma omakseen sanoo.
Mutta jos olisit ollut siellä
en tiedä olisiko se sinua viehättänyt,
Aah!
Tuoleilla oli Brandylätäköitä
tanssilattialla kasvoi ruoho
ja punainen kuu kumotti katon lomasta.
Ja siellä oli sellaista musiikkia,
että rahoilleen sai vastineen.
Joe, soita sitä musiikkia taas!

Vanha Bilbaon kuu!
Paikka, jossa rakkaus on vielä arvossaan...
vimmatut sanat!
Siitä on kauan, kauan!

En tiedä olisiko se olisiko se sinua
viehättänyt,
mutta se oli parasta maailmassa!

Billin tanssisali Bilbaossa
eräänä päivänä toukokuussa 1908,
tuli neljä miestä Friscosta mukanaan
rahasäkki.

He tuolloin todellakin tekivät jotain meille.

Mutta jos olisit ollut siellä
en tiedä olisiko se sinua viehättänyt,
Aah!

Tuoleilla oli Brandyvätäköitä
tanssilattialla kasvoi ruoho
ja punainen kuu kumotti katon lomasta.
Ja neljän miehen saattoi kuulla ampuvan
Browningseillaan.
Oletteko sankari? No tehkää sitten perässä!
No?

Vanha Bilbaon kuu!
Paikka, jossa rakkaus on vielä arvossaan...
En osaa enää sanoja,
siitä on liian kauan!
En tiedä olisiko se olisiko se sinua
viehättänyt,
mutta se oli parasta maailmassa!

Billin tanssisali Bilbaossa
on tänä päivänä remontoitu
palmuin ja jäätelön kera,
melko tavallista, kuin mikä tahansa bordelli.
Mutta jos nyt seilaatte sisään,
se voi olla paikka, joka teitä miellyttää.
Hauskaa!

Tanssilattialla ei kasva ruohoa,
eikä brandy ole sitä mitä silloin,
ja punainen kuu on peruutettu.
Ja musiikki, jota soittavat saa häpeämään,
että siitä maksaa.
Mene, Joe, ja soita taas sitä musiikkia!

Vanha Bilbaon kuu,
sanoin usein ääneen
en sitä koskaan pitänyt allapäin
Niin, ne sanat menevät...
Anteeksi, siitä on liian kauan...

Vanha Bilbaon kuu
En tiedä olisiko se olisiko se sinua
viehättänyt,
mutta se oli parasta maailmassa.

BERLIN IM LICHT
Weill/Weill 1928

Und zum Spazieren gehn genügt das
Sonnenlicht
Doch um die Stadt Berlin zu sehn, genügt
die Sonne nicht
Das ist kein lauschiges Plätzchen,
das ist 'ne ziemliche Stadt.
Damit man da alles gut sehen kann,
da braucht man schon einige Watt.
Na wat denn? Was ist das für ein Stadt
denn?

Komm, mach mal Licht, damit man sehn
kann, ob wa da ist,
komm, mach mal Licht und rede nun mal
nicht.
Komm, mach mal Licht, dann wollen wir
doch auch mal sehen,
ob das 'ne sache ist: Berlin im Licht.

Berliini valossa

Kävelylle lähtöön riittää auringonvalo,
toki kaupungin Berliini nähdäkseen ei
aurinko riitä.
Se ei ole mikään salainen paikka, se on
aikamoinen kaupunki.
Jotta siellä näkisi kaiken, siihen tarvitaan
joitakin watteja.
No mitä sitten? Mikäs kaupunki se oikein
on?

Tule, näytä valoa, jotta näkee, josko tuolla
jotain on
tule, näytä valoa äläkä sano sanaakaan.
Tule, näytä valoa, sillä mekin haluamme
toki nähdä,
josko se on näkemisen arvoinen, Berliini
valossa.

LIEBESLIED
Weill/Brecht (Die Dreigroschenoper 1928,
Polly & Macheath)

Siehst du den Mond über Soho?
Ich seh ihn, Lieber. Fühlst du mein Herz
schlagen, Geliebter?
Ich fühl'es Geliebte.
Wo du hin gehst, will ich auch hingehen.
Und wo du bleibst, da will auch ich sein.

Und gibt es kein schriftstück vom Standes
amt
Und kleine Blumen auf dem Altar
Und wiess ich auch nicht,
woher mein Brautkleid stammt
und gibt's keine Myrten im Haar,
der Teller, von welchem du isest dein Brot,
schau ihn nicht lang an, wirf ihn fort.
Das Liebe dauert oder dauert nicht an dem
oder jenem Ort.

Rakkauslaulu

Näetkö kuun Sohon yllä?
Kyllä näen rakkaani. Tunnetko sydämeni
lyönnit, rakkaani?
Minä tunnen, rakkaani.
Mihin sinä menet, tahdon minä myös
kulkea.
Ja mihin sinä jätät siellä haluan minä myös
olla.

Vaikka ei olisi asiakirjaa virastosta
ja pieniä kukkia alttarilla.

Enkä tiedä mistä hääpukuni polveutuu
ja vaikkei olisi myrtejä hiuksissa.
Lautanen, jolta syöt leipäsi,
älä katso sitä kauan vaan jatka eteenpäin.
Rakkaus kestää tai on kestävä
siellä tai joka paikassa.

DER ABSCHIEDSBRIEF
Erich Kästner/Weill (1933)

Zwei Stunden sitz' ich schon im Café
Bauer.
Wenn du nicht willst, dann sag mir's ins
Gesicht.
Deswegen wird mir meine Milch nicht
sauer,
Ich pfeif' auf dich, mein Schatz, na schön,
denn nicht.

Du brauchst nicht denken, daß ich dich
entbehre,
Mit dem Verkehr mit mir, das ist jetzt aus!
Auch ich hab' so etwas wie eine Ehre.
Laß dich nicht blicken Schatz, sonst fliegst
du 'raus!

Du bist der erste nicht, der so verschwindet.
Das hab' ich nicht an dir verdient, mein
gutes Kind!
Du glaubst doch nicht, daß sich nicht noch
ein And'rer findet?
Es gibt noch welche, die bequemer für mich
sind.

Ich hab' das Grüne an aus Poppelin,
Das Loch d'rin hast du auch hineingerissen.
Du weißt, es reicht mir nur bis zu den
Knien.
Ich hab' auch noch ein angefang'nes
Kissen.

Das solltest du am Heil'gen Abend kriegen,
Das ist nun aus, und mir auch einerlei.
Es werden öfters andre darauf liegen,
denn was vorbei ist, Schatz, das ist vorbei!

Du bist der erste nicht, der so
verschwindet...

Ich bin nicht stolz, auch wär' das nicht am
Platze.
Wenn du was übrig hast, dann schick' es
schnell!
Mir gegenüber feixt ein Herr mit Glatze,
das ist der Chef von Engelhorn's Hotel!

Na Schluß! Das Vis-a-vis von gegenüber
Fragt, ob ich wollte, denn er möchte schon.

Der hat Moneten, so ein alter Schieber.
Behalt dein Geld, und schlaf allein, mein
Sohn.

Auch du bist einer von die feinen Herrn.
Der Alte kommt, er nimmt mich zu sich mit!

Rutsch mir den Buckel lang! Und hab' mich
gern!
Von ganzem Herzen, deine Erna Schmidt.

Jäähyväiskirje

Olen istunut jo kaksi tuntia Cafe Bauerissa.
Jos sinua ei enää kiinnosta, sano se päin
naamaa.
Maitoni ei sen vuoksi happane.
Voit painua kuuseen, kultaseni. Ei sitten!

Sinun ei kannata ajatella, että kaipaisin
sinua.
Välimme ovat selvät, tämä riittää minulle.
Myös minulla on itsekunnioitus,
älä näytä naamaasi enää, tai heitän sinut
pihalle!

Et ole ensimmäinen, joka katoaa tuolla
tavalla.
En ansaitse tuollaista kohtelua, lapseni.
Sinä luulet, että en löydä ketään toista?
On useita, jotka sopivat minulle paremmin

Minulla on ylläni se vihreä popliini,
jossa on reikä, kiitos sinun.
tiedät, että se ulottuu vain polviin.
Minulla on vielä se tyynyliina, jonka aloitin
sinulle.

Sinun piti saada se jouluaattona.
Se kaikki on nyt ohi ja aivan samantekevää
minulle.
Sille tulevat usein muut kallistamaan
päänsä.
Sillä mikä on ohi, on ohi kultaseni!

Et ole ensimmäinen, joka katoaa.....

En ole ylpeä. Eikä se olisi paikallaankaan.
Jos sinulla on ylimääräistä, lähetä pian!
Vastapäätäni istuu virnuileva, kalju herra
hän on Engelhorn hotellin johtaja.

No se siitä! Se herrasmies vastapäätä kysyi
juuri
josko haluaisin....
Hän todellakin haluaisi ...
Hänellä on rahaa, sillä vanhalla kelmillä.
Pidä sinä rahasi ja nuku yksin, poikaseni.

*Sinäkin olet vain yksi muiden joukossa,
samanlainen kuin kaikki muut.
Se äijä tulee ja aikoo ottaa minut
mukaansa.*

*Antaa heittää ja haista paska!
Koko sydäimestään sinun Erna Schmidt.*

JE NE T'AIME PAS
Maurice Magre/Weill (1934)

Retire ta main, je ne t'aime pas,
Car tu l'as voulu, tu n'es qu'un ami.
Pour d'autres sont faits le creux de tes bras
Et ton cher baiser, ta tête endormie.

Ne me parle pas, lorsque c'est le soir,
Trop intimement, à voix basse mêm',
Ne me donne pas surtout ton mouchoir:
Il renferme trop le parfum que j'aim'.

Dis-moi tes amours, je ne t'aime pas,
Quelle heure te fut la plus enivrant'.
Je ne t'aime pas...
Et s'elle t'aimait bien, et si elle fut ingrat'...
En me le disant, ne sais pas charmant;
Je ne t'aime pas...

Je n'ai pas pleuré, je n'ai pas souffert,
Ce n'était qu'un rêve et qu'une folie.
Il me suffira que tes yeux soient clairs,
Sans regret du soir, ni mélancolie.

Il me suffira de voir ton bonheur,
Il me suffira de voir ton sourir'.
Conte-moi comment il a pris ton cœur
Et même dis-moi ce qu'on ne peut dir'...

Non, tais-toi plutôt... Je suis à genoux...
Le feu s'est éteint, la porte est fermée...
Je ne t'aime pas.
Ne demande rien, je pleure... C'est tout.
Je ne t'aime pas,
Je ne t'aime pas, ô mon bien-aimé.
Retire ta main, je ne t'aime pas...

Je ne t'aime pas...

En rakasta sinua

Älä koske minuun, en rakasta sinua,
koska olet halunnut olla vain ystävä.
Toisille kuuluvat syileilysi, rakas suudelmasi
ja nukahtaneet kasvosi.

Älä puhu minulle, kun on ilta,
älä liian läheisesti äläkä kuiskaten.
Älä ainakaan anna nenäliinaasi,
siinä on liian rakas tuoksu.

Kerropa minulle rakkauksistasi –
en rakasta sinua –
koska hurmaannuit – en rakasta sinua –
ja rakastiko hän sinua vai oliko uskon...
Kun kerrot sen, älä ole hurmaava –
en rakasta sinua.

En ole itkenyt, en ole kärsinyt –
sehän oli vain uni, vain hulluttelua.
Minulle riittää kun silmäsi ovat kirkkaat,

ilman katumusta tai melankoliaa.

Minulle riittää kun näen onnesi,
Minulle riittää kun näen hymysi.
Kerro kuinka hän valloitti sydämesi –
kerro sekin mitä ei kerrota.

Ei, vaikene sittenkin, olen polvillani...
Tuli on sammunut, ovi on kiinni...
en rakasta sinua.
Älä kysy mitään, minä vain itken,
en rakasta sinua, rakkaimpani!
Älä koske minuun!
En rakasta sinua!

YOUKALI
Roger Fernay/Weill (1935)

C'est presque au bout du monde,
Ma barque vagabonde,
Errant au gré du l'onde,
M'y conduisit un jour.
L'île est toute petite,
Mais la fee qui l'habite
Gentiment nous invite
A en faire le tour.
Youkali,
C'est le pays de nos désirs,
Youkali,
C'est le bonheur,
C'est le plaisir,
Youkali,
C'est la terre où l'on
Quitte tous les soucis,
C'est dans notre nuit,
Comme une éclaircie,
L'étoile qu'on suit,
C'est Youkali!
Youkali,
C'est le respect
De tous les Voeux échangés,
Youkali,
C'est le pays
Des beaux amours partagés,
C'est l'espérance
Qui est au cœur de tous les humains,
La délivrance
Que nous attendons tous pour demain,

Youkali,
C'est le pays de nos désirs,
Youkali,
C'est le bonheur
C'est le plaisir,
Mais c'est un rêve, une folie,
Il n'y a pas de Youkali!

Youkali

Kerran virran viemänä kulkurilaivani
kuljetti minut melkein maailman loppuun.
Siellä, pienellä saarella, asuu kiltti keiju,
joka kutsuu meidät sinne vaeltamaan.

Youkali, se on toiveidemme maa,
Youkali, se on onni ja nautinto,
Youkali, se on maa jossa heitetään huolet
pois,
se on kuin kirkas valo yössä, tähti jota
seuraamme.

Youkali, se on kunnianosoitus vannotuille
valoille,
Youkali, se on eronneiden rakastavaisten
maa,
se on toive, joka on kaikkien sydämissä,
vapautus, jota huomiselta odotamme.

Youkali, se on toiveidemme maa,
Youkali, se on onni ja nautinto,
mutta se on vain unelma, hulluus,
Youkalia ei ole olemassa.

MY SHIP
Ira Gershwin/Weill (Lady in the Dark 1940)

My ship has sails that are made of silk
The decks are trimmed with gold
And of jam and spice
There's a paradise in the hold
My ship's aglow with a million pearls
And rubies fill each bin
The sun sits high in a sapphire sky
When my ship comes in
I can wait the years till it appears
One fine day one spring
But the pearls and such
They don't mean much
If there's missing just one thing
I do not care if that day arrives
That dream need never be
If the ship I sing
Doesn't also bring
My own true love to me.

Minun laivani

Minun laivassani purjeet ovat silkkiä
ja kannet on viimeistelty kullalla.
Ja marmeladista ja mausteista on paratiisi
ruumassa.
Minun laivani kimaltaa, kuin miljoona
helmeä
ja rubiineja koko paino.
Aurinko on korkealla safiiri taivaalla,
kun laivani lipuu satamaan

Voin odottaa vuosia, kunnes se ilmestyy
eräänä kauniina päivänä, eräänä kauniina
keväänä.
Mutta helmet ja muut eivät meinaa paljoa
Jos sieltä puuttuu yksi asia.

En välitä saapuuko se päivä koskaan,
sen unelman ei tarvitse koskaan tulla
todeksi;
Jos se laiva, josta laulan

ei tuo todellista rakkauttani luokseni.

SURABAYA-JOHNNY
Brecht/Weill (Happy end 1929, Lilian)

Ich war jung, Gott erst sechzehn Jahre.
Du kamest von Burma herauf. Du sagtest, i
ch solle mit dir gehen, du kämest für alles
auf.
Ich fragte nach deiner Stellung. Du sagtes
so wahr ich hier steh;
Du hättest zu tun mit der Eisenbahn und
nichts zu tun mit der See.

Du sagtest viel, Johnny. Kein Wort war
wahr, Johnny.
Du hast mich betrogen, Johnny, zur ersten
Stund!
Ich hasse dich so, Johnny, wie du da stehst
und grinst, Johnny.
*Nimm doch die Pfeife aus dem Maul, du
Hund!*

Surabaya-Johnny, warum bist du so roh?
Surabaya-Johnny, *mein Gott und ich liebe
dich so!*
Surabaya-Johnny, warum bin ich nicht
froh?
Du hast kein Herz, Johnny, und ich liebe
dich so!

Zu erst war es immer Sonntag,. Das war,
bis ich mit ging mit dir. Aber dann,
schon nach zwei Wochen, war dir nicht
mehr recht an mir.
Hinauf und hinab durch den Pandschab,
Den Fluss entlang bis zur See, ich sehe
schon aus
im Spiegel wie eine Vierzigjährige.

Du wolltest nicht liebe, Johnny, du wolltest
Geld.
Johnny, ich aber sah, Johnny, nur auf
deinen Mund.
Du verlangtest alles Johnny. Ich gab dir
mehr, Johnny.
*Nimm doch die Pfeife aus dem Maul, du
Hund!*

Surabaya-Johnny.....

Ich habe es nicht beachtet warum du den
Namen hast.
Doch an der ganzenlangen Küste warst du
ein bekannter Gast.
Eines Morgens, in einem Six-Pence-Bett,
Werd' ich donnern hören die See; und du
gehst ohne
Etwas zu sagen und ein Schiff liegt unten
am Kai.

Du hast kein Herz Johnny. Du bist ein
Schuft, Johnny.

Du gehst jetzt weg. Jonny sag mir den Grund!
Ich liebe dich doch Johnny, wie am ersten Tag Johnny.
Nimm doch die Pfeife aus dem Maul, du Hund!

Surabaya-Johnny....

Surabaya-Johnny

Olin nuori, luoja vain 16-vuotias.
Sinä tulit Burmasta. Sinä sanoit, minun tulee lähteä kanssasi, sinä kyllä huolehtisit kaikesta.
Kysyin asemaasi, sanoit niin vilpittömästi olevasi tekemisissä rautateiden kanssa, eikä sinulla ollut mitään tekemistä meren kanssa.

Sanoit paljon Johnny, yksikään sana ei ollut totta, Johnny. Olit jo hetkeä myöhemmin minut pettänyt. Minä vihaan sinua niin Johnny, miten seisot ja irvistät Johnny. *Ota se piippu turvastasi, sinä mätämuna!*

Surabaya-Johnny miksi olet niin raakalainen,
Surabaya johnny ja *minä rakastan sinua niin*,
Surabaya-Johnny miksi en ole onnellinen, sinulla ei ole sydäntä, Johnny ja minä rakastan sinua niin.

Ensin oli aina sunnuntai.
Se oli ennekuin lähdin mukaasi.
Mutta sitten jo kahden viikon jälkeen ei enää mikään ollut oikein mitä tein.
Ylös ja alas pitkin Pandschabia, jokea pitkin merelle.
Kun katson peiliin näytän aivan nelikymppiseltä.

Et halunnut rakkautta Johnny,
sinä halusit rahaa Johnny minä vain katsoin ihaillen suutasi.
Sinä halusit kaiken Johnny minä annoin enemmän, Johnny.
Ota se piippu turvastasi, sinä mätämuna!

Surabaya-Johnny...

En ottanut huomioon mitävarten sinua kutsutaan Surabaya-Johnnyksi.
Toki koko rannikolla olit tunnettu vieras.
Eräänä aamuna läävässä kuulin moottorin jyrinää mereltä,
ja sinä lähdet, etkä sano mitään ja laiva on laiturissa.

Sinulla ei ole sydäntä Johnny,

sinä olet lurjus Johnny. Sinä lähdet nyt Johnny kerro minulle syy!
Minä rakastan sinua silti Johnny, kuin ensimmäisenä päivänä, Johnny.
Ota se piippu turvastasi, sinä mätämuna!

Surabaya-Johnny...

Suom: Tuuli Hamarila

Encore:

SPEAK LOW
Ogden Nash /Weill (One touch of Venus 1943)

Speak low when you speak, love
Our summer day withers away too soon,
too soon
Speak low when you speak, love
Our moment is swift, like ships adrift, we're swept apart, too soon
Speak low, darling, speak low
Love is a spark, lost in the dark too soon,
too soon
I feel wherever I go that tomorrow is near,
tomorrow is here and always too soon
Time is so old and love so brief
Love is pure gold and time a thief
We're late, darling, we're late
The curtain descends, ev'rything ends too soon, too soon
I wait, darling, I wait
Will you speak low to me, speak love to me and soon

Puhu hiljaa

Puhu hiljaa, kun puhut rakkaudesta
kesäpäivämme lakastuu pois, liian pian.
Puhu hiljaa, kun puhut rakkaudesta:
hetkemme on lyhyt, kuin laiva tuuliajolla
meidät pyyhkäistään erilleen liian pian.

Puhu hiljaa, rakkaani, puhu hiljaa,
Rakkaus on kipinä, kadonnut pimeään liian pian.
Minne ikinä menenkään, tunnen, että huominen on lähellä, huominen on tässä ja aina liian pian.

Aika on niin vanha ja rakkaus niin lyhyt,
Rakkaus on kultaa ja aika varas.

Olemme myöhässä, rakkaani, myöhässä,
verho laskeutuu, kaikki loppuu liian pian.
Minä odotan, rakkaani, minä odotan,
puhuisitko minulle hiljaa,
puhuisitko minulle rakkaudesta ja pian.

BERLIN - NEW YORK

Tuuli Hamarila, mezzosopraano

Marko Puro, piano

Ohjaus: Heikki Pellinen

Kästner

Brecht

Fernay

Gershwin

Magre

Weill

Kurt Weillin musiikkia dramatisoidussa konsertissa

Pe 4.4.2008 klo 19.00

Stadian musiikin koulutusohjelma

Ruoholahdentori 6, 00180 Helsinki

Ruoholahden metroaseman vieressä

Vapaa pääsy

STADIA

HELSINGIN AMMATTIKORKEAKOULU

Sinun piti saada se jouluaattona.
Se kaikki on nyt ohi ja aivan samantekevää minulle.
Sille tulevat usein muut kallistamaan päänsä.
Sillä mikä on ohi, on ohi kultaseni!
Et ole ensimmäinen, joka katoaa.....

